

Op de allereerste plaats is dat vogelbescherming in de ruimste zin van het woord. Het Comité tracht dit te bereiken door het propagere van de vogelbeschermingsgedachte onder alle lagen van de bevolking, vooral daar, waar hiervoor geen of weinig belangstelling bestaat, en verder door het geven van voorlichting over alle kwesties betreffende vogelbescherming.

EEN EIDEREEND IN HET ZUIDEN.

door M. MOMMERS, Heer

Bij een bezoek op 22 November 1950 aan de z.g. „Vale Griend” te Oost-Eysden had ik het geluk er een voor het „binnenland” zeer zeldzame gast aan te treffen: de eidereend, een Noordelijke duikeend, sedert 1906 in ons land als broedvogel bekend van de eilanden Vlieland en Terschelling, daarna ook van Texel en andere plaatsen. Zoals bekend is deze vogel voor verschillende Noordelijke kustgebieden van grote betekenis als leverancier van het kostbare eiderdons.

Zowel de grootte (men spreekt — ten onrechte — wel eens van eidergans) als de typische vorm en bevedering van de snavel maakten de herkenning al heel gemakkelijk. Het was een mannelijk exemplaar in overgangskleed en miste dus de scherpe wit-zwart contrasten van het prachtkleed (bovenzijde sneeuwwit, een brede baan boven 't oog, vleugelspitsen, buik en staart diepzwart). Maar ook nu was er nog voldoende schakering: door 't oog een geelbruine streep, sterk afstekend tegen de zeer donkere wang, wat witte vlekjes op rug en vleugelboeg en op-

EIDEREEND ♂ IN OVERGANGSKLEED.
(Naar van Oort: Ornithologia Neerlandica).

vallend wit-zwart gevlekte bovenborst, hetgeen vooral duidelijk uitkwam als de vogel zich met het bovenlichaam uit het water omhoog hief, iets waar hij nogal genoege in scheen te vinden, daar hij het om de zoveel minuten deed.

Een grote vlek aan weerszijden van de stuit was duidelijk lichter gekleurd dan de rest van de onderkant, de staart donker en onder 't zwemmen schuin omhoog, de snavel groengeel met lichtere nagel.

Ik trof de vogel zwemmend aan op de z.g. „kleine” plas. Hij was buitengewoon mak en liet zich bijna een kwartier lang van op 20 m afstand bekijken, een buitenkansje, dat o.a. veroorloofde alle aandacht te schenken aan de eigenaardige, geleidelijk in 't voorhoofd overgaande snavel en zijn typische bevedering. Deze loopt n.l. in een scherpe hoek over de snavelrug naar voren, terwijl de bevedering aan de zij-kanten van de snavel, eveneens in een scherpe hoek tot onder de neusgaten reikt. (Zie de fig.).

Toen ik al te dicht naderde vond mijn gast het toch maar beter op de wieden te gaan. Hij beschreef een grote boog en streek een heel eind stroomopwaarts neer op de hoge, snelstromende Maas. Daar spoedde ik mij zelf ook zo vlug mogelijk naar toe en zag hem snel stroomafwaarts langs de kant in mijn richting komen drijven. Even voor hij bij me was, keerde hij zich echter om en na snel watertrappen tegen de stroom in, ging hij omhoog en streek even daarna neer op de „grote” plas. Ook hier liet hij zich geruime tijd van dichtbij bekijken. 't Lukte me zelfs aanvankelijk niet door 't gooien met steentjes, kluitjes grond e.d. hem weer omhoog te krijgen. Ten slotte werd hij mijn gedoe echter toch moe en zwenkte hij weer over naar de kleine plas. Duiken heb ik hem al die tijd slechts één keer zien doen. Was 't water hem te ondiep of had deze echte zeevogel een uitgesproken afkeer van duiken in zoet water?

Drie dagen later bezoek ik het terrein weer. De eidereend is er nog. Maar wat is zijn gedrag nu totaal anders! Hij is bepaald schuw en houdt zich meer onder water op dan er boven. Wordt hij er nu toe gedwongen door de honger, wat misschien bij mijn eerste bezoek nog niet 't geval was? Bij elke duik blijft hij langer dan een minuut onder. Drie controles wijzen uit 1 min. 32 sec., 1 min. 53 sec., 1 min. 40 sec. Telkens komt hij een heel eind verder weer boven. Het duiken gaat vaak hoorbaar; 't bovenkomen

steeds onhoorbaar. Geen enkele maal heeft hij enig geluid laten horen.

Bij mijn derde bezoek op 29 Nov. is de vogel verdwenen. Waarheen? Er is alle grond voor het vermoeden, dat zulke echte zeevogels, indien ze door een ongelukkig toeval zo ver van hun natuurlijk element verzeild raken, vrij spoedig door gebrek aan geschikt voedsel zullen omkomen. Zal dat ook zijn lot geweest zijn?

Recente gegevens betreffende het in de omgeving van Weert op de trek voorkomen van

VISARENDEN

Pandion haliaetus haliaetus (L.)

door

J. H. H. DE HAAN

De visarend is wel een der meest markante roofvogels, die vrijwel geregeld in voor- en na-jaar de omgeving van Weert op de trek bezoeken.

Daar hij voor voedsel aan vis gebonden is, wordt hij evenals de slangenarend tot de „specialisten” onder de roofvogels gerekend en mede door de aanwezigheid van een keerteen, welke hem het vangen en het vasthouden van de prooi vergemakkelijkt, neemt hij in de systematiek der Falconidae een speciale plaats in.

De visarend is een ware cosmopoliet, die over drie rassen verdeeld, met slechts geringe afwijking in kleur en grootte, nagenoeg alle werelddelen bewoont.

De Europese vorm broedt in Europa in hoofdzaak in het Noord-Oosten van dit werelddeel, zodat hij in het Zuidelijk deel van de Balkan, Italië, Frankrijk, België, Engeland, Nederland, Denemarken en Zwitserland als broedvogel ontbreekt, echter wel weer in Spanje en op de eilanden in de Middellandse Zee als zodanig wordt aangetroffen. De voor ons meest dichtbij gelegen broedplaatsen bevinden zich in Duitsland, waar hij volgens Niethammer geregeld in Oost- en Westpruisen, Pommeren, Mecklenburg en Brandenburg broedvogel is.

Deze visarenden hebben hun winterkwartier in Zuid-Azië en in Afrika. Ze bereiken deze gebieden langs twee wegen. Voor wat de Oostelijke populatie betreft langs de Adriatische Zee, terwijl de Westelijke populatie haar weg over de West-Europese landen via Spanje zoekt.

Aangaande de in Nederland waargenomen

VISAREND IN JEUGDKLEED.

Weert, September 1946.

Praep. foto De Haan.

visarenden beschikken we over minstens een vijftal vondsten van geringde vogels, die alle van Zweedse afkomst waren t. w.

Hollandsdiep — 2 Sept. 1942 — *Limosa* Jrg. 20. p. 183
Oirschot — Sept. 1942 — idem
Smilde (Dr.) — 15 Aug. 1947 — *Limosa* Jrg. 23. p. 365
Biervliet — 30 Aug. 1947 — *Ardea* Jrg. 38. p. 81
Venlo — ± 20 Sept. 1949 — *Limosa* Jrg. 23. p. 365

Terugmeldingen van in Zweden geringde visarenden zijn ook nog bekend uit Denemarken, België, Frankrijk en Spanje, zodat dus o.m. de Westelijke trekroute voor de Zweedse visarenden door het ring-experiment onwederlegbaar is aangetoond.

Ook van andere roofvogelsoorten, die hier doortrekken, zijn exemplaren uit Zweden afkomstig en ik zou in dit verband hier nog een sperwer, *Accipiter nisus nisus* (L.), willen memoreren, die op 23 April 1951 met gebroken vleugel op het landgoed „Het Kruis” te Nederweert werd aangetroffen en die aan de gekwetste vleugel bij de breuk was voorzien van een aluminium plaatje, dat als opschrift droeg: S. V. Jägare Förbundet, Sweden Nr. 15685. Naar